

Огляд міжнародних подій Європейської асоціації сімейних лікарів Wonca Europe за 2015–2016 роки

В.І. Ткаченко

Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, м. Київ

Європейська асоціація сімейних лікарів Wonca Europe – академічне та наукове товариство лікарів загальної практики–сімейної медицини в Європі, що включає 47 організацій-членів і понад 75 000 сімейних лікарів Європи.

Метою Wonca Europe є поліпшення якості життя людей шляхом заохочення і підтримки високих стандартів надання медичної допомоги в загальній практиці–сімейній медицині, проведення форумів для обміну досвідом та інформацією, заохочення і підтримки розвитку академічних, освітніх, науково-дослідних організацій лікарів загальної практики – сімейних лікарів, а також взаємодія лікарів загальної практики – сімейних лікарів з іншими світовими організаціями, що займаються питаннями охорони здоров'я та медичної допомоги.

З метою забезпечення професійного розвитку сімейних лікарів, розвитку наукових досліджень, освіти та підвищення якості науки і практики Wonca Europe створено робочі групи за певними напрямками – з наукових досліджень в сімейній медицині (EGPRN), з викладання сімейної медицини (EURACT), поліпшення якості (Equip), профілактики (EUROPREV), медичної допомоги при діабеті (PCDE), молодіжний рух сімейних лікарів VdGM, та інші (EURIPA, ESPCG, IPCRG, EPCCS, GRIN).

Wonca Europe випускає Європейський журнал загальної практики (EJGP), створений у 1995 році, щороку видає премії передовим сімейним лікарям: з наукових досліджень, професійного розвитку, участі у програмах з обміну досвідом, премію «5-зіркового сімейного лікаря» і фінансує різні проекти.

Щороку Wonca Europe проводить Європейську міжнародну конференцію, під час якої відбувається засідання членів правління Wonca Europe, засідання робочих груп, лекції, тренінги, доповіді та обговорення наукового, освітнього і практичного прогресу розвитку сімейної медицини в Європі.

20-а ювілейна конференція Wonca Europe відбулася 22–25 жовтня 2015 року у Стамбулі (Туреччина), в якій взяли участь понад 3600 учасників, більше 1000 з яких були молоді сімейні лікарі або інтерни. Конференція була присвячена темі «Майбутнє сімейної медицини... Будь молодим, залишайся молодим». Незважаючи на страшний теракт за кілька тижнів до цього, сімейні лікарі з усього світу зустрілися і відзначили 20-річчя Wonca Europe і 25-ї річниці Турецької асоціації сімейних лікарів (TANUD). До цієї події була надрукована «Світова книга з сімейної медицини – Європейське видання» під редакцією *Carl Steylaerts та Mehmet Urgan*. Книга містить 100 нарисів за різними найбільш актуальними темами, які були представлені на конференціях за останні 20 років. Співавторами книги стали 100 представників різних країн світу, 80% яких з Європейського регіону, у то-

Фото 1. Ювілейна Світова книга з сімейної медицини – Європейське видання

Фото 2. На засіданні членів правління Wonca Europe у Стамбулі (Турція), 2015 р.

му числі й Україна (В.І. Ткаченко). Книга знаходиться у вільному доступі на веб-сайті Wonca Europe (фото 1).

У центрі уваги під час конференції стала криза з біженцями, що являє собою найбільшу гуманітарну проблему в Європі за часів Другої світової війни. Під час засідання членів правління Wonca Europe з 26 країн (фото 2) було опрацьовано і опубліковано резолюцію з необхідними діями щодо забезпечення біженців доступною і якісною медичною допомогою в усій Європі, з акцентом на необхідність створення миру у всьому світі. Традиційно перед конференцією відбулася конференція молодих сімейних лікарів руху Васко да Гама, на якій були присутні представники 7 інших регіонів Wonca, що надало можливість обмінятися досвідом; знаннями, мріями, дізнатися про різні системи охорони здоров'я та культуру в Європі і світі.

Під час конференції акцентували увагу на ролі у подальшому розвитку сімейної медицини молодих сімейних лікарів, ролі наукових досліджень, нових підходів до викладання. Також розглядали актуальні питання щодо поліпшення якості медичної допомоги, якості наукових досліджень, наукових публікацій, професійної ідентичності в медичній освіті, особливостей роботи сімейного лікаря в сільській місцевості, в умовах економічної кризи, бідності, війни, міграції. Приділяли увагу обговоренню складних випадків у практиці сімейного лікаря, боротьби з курінням, алергічними захворюваннями, астмою, хронічним обструктивним захворюванням легень, діабетом, веденню літніх людей, проведенню вакцинацій. Виступити в науковій програмі конференції з усною доповіддю на тему «Результати, проблеми і шляхи оптимізації впровадження нового клінічного протоколу з ведення цукрового діабету на етапі первинної медичної допомоги в Україні» оргкомітетом було запрошено доцента кафедри сімейної медицини Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика (НМАПО), канд. мед. наук В.І. Ткаченко (фото 3). Крім того, від України були представлені ще 4 постерні презентації стосовно застосування методики проблемно-орієнтованого навчання сімейних лікарів, дослідження факторів серцево-судинного ри-

Фото 3. Виступ доцента В.І. Ткаченко з усною доповіддю на конференції Wonca Europe у Стамбулі (Турція), 2015 р.

зику у пацієнтів з діабетом, гіпотиреозом, ішемічною хворобою серця та дисбіозом кишечника, співавторами яких є молоді вчені НМАПО асистент О.С. Бусигіна, аспірант К.М. Кухарчук.

Інтерактивне обговорення і трансляція конференції у соціальних мережах (Twitter) надало можливість взяти участь ще більш ніж 400 учасникам, які не поїхали у Стамбул. Уперше деякі сесії трансливалися у прямому ефірі в онлайн-режимі, що відкриває шлях для започаткування конференцій з більш глобальною аудиторією.

Наприкінці конференції на церемонії закриття були вручені нагороди WONCA Europe – премії наукові, за професійні досягнення, за кращі програми з обміну досвідом, за кращий обмін в сільській місцевості, нагорода «5-зіркового лікаря».

21-а міжнародна конференція Європейської асоціації сімейних лікарів Wonca Europe 2016. 15–18 червня 2016 року у м. Копенгаген (Королівство Данії) відбулася 21-а міжнародна конференція Європейської асоціації сімейних лікарів Wonca Europe 2016. У конференції взяли участь 3100 делегатів з різних країн світу, з них 1050 молодих сімейних лікарів та інтернів.

Українську делегацію представили два учасники: завідувач кафедри сімейної медицини Харківської медичної академії післядипломної освіти, професор О.М. Корж та доцент кафедри сімейної медицини Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика В.І. Ткаченко (фото 4).

15 червня 2016 року відбулось засідання членів правління Європейської асоціації сімейних лікарів WONCA Europe, в яко-

му Українська делегація взяла активну участь. На засіданні членів правління WONCA Europe обговорювали досягнення і проблемні питання з підготовки кадрів сімейних лікарів, проведення наукових досліджень, підвищення якості медичної практики і результатів впровадження сімейної медицини в країнах Європи, заслуховувались звіти робочих груп WONCA Europe з даних напрямків та звіт міжнародного руху сімейних лікарів Васко да Гама.

Сама конференція WONCA Europe мала назву і проходила під гаслом «Family Doctors with heads and hearts», була присвячена проблемам доступності системи охорони здоров'я, міграції населення, нерівностей різних верств населення та національності в отриманні медичної допомоги, проблемам геріатрії і паліативної допомоги, складнощам постановки діагнозу і поліморбідним станам у практиці сімейного лікаря, заходам з покращання якості до- та післядипломної освіти сімейних лікарів і поширення фундаментальних та якісних наукових досліджень у сімейній медицині.

Програма конференції включала 7 ключових лекцій, 38 симпозіумів, 97 практичних семінарів, у тому числі з відпрацювання практичних навичок, 271 усних та 622 постерних доповідей, серед яких була представлена доповідь завідувача кафедри сімейної медицини ХМАПО проф. О.М. Коржа «Роль сімейних лікарів у навчанні самоконтролю пацієнтів з хронічною серцевою недостатністю» та доцента кафедри сімейної медицини НМАПО В.І. Ткаченко на тему «Субнормальні рівні співвідношення альбумін-креатинін сечі та швидкості клубочкової фільтрації, як фактори серцево-судинного ризику у пацієнтів з цукровим діабетом 2-го типу».

Напередодні конференції Wonca Europe, 14–15 червня 2016 року Міжнародний рух сімейних лікарів Васко да Гама провів конференцію для молодих сімейних лікарів, під час якої відбулося засідання членів правління руху Васко да Гама та ряд робочих семінарів з обговорення актуальних проблем сімейної медицини, пошук їх вирішення з точки зору креативної та винахідливої молоді, враховуючи досвід різних країн світу. Крім того, було проведено програми з обміну досвідом та відвідування практики сімейного лікаря Данії для бажаючих.

Резолюція конференції Wonca Europe 2016 акцентувала увагу на проблемах сьогодення сімейної медицини – багато європейських країн стикаються з нестачею інвестицій в первинну медичну допомогу під час великих поточних інвестицій в спеціалізовану та високоспеціалізовану медичну допомогу; адміністратори, політики, лікарі спеціалізованої медичної допомоги не розуміють місії сімейного лікаря; підготовка фахівців в області охорони здоров'я високої якості займає багато часу; нерівномірний розподіл ресурсів знаходиться в різкому контрасті з загальним визнанням того, що первинна медична допомога, з сімейним лікарем в якості ключової особи, є оптималь-

ним способом доставки ефективною і дієвою медичною допомогою. Грунтуючись на достовірних наукових дослідженнях, Європейське регіональне бюро ВООЗ разом з Wonca Europe рекомендують первинну медичну допомогу вважати наріжним каменем у розвитку та управлінні майбутньої медичної допомоги, визначають необхідність забезпечення первинної медичної допомоги адекватними ресурсами, побудови сімейними лікарями сильних мультиспеціалізованих команд, створення загаль-

Фото 4. Делегація України на засіданнях членів правління WONCA Europe під час конференції у Копенгагені (Данія), 2016 р.: проф. О.М. Корж, доц. В.І. Ткаченко

Фото 5. Участь у 25-у ювілейному міжнародному тренінгу для викладачів сімейної медицини

ноєвропейського навчального плану бакалаврату сімейної медицини, післядипломної підготовки фахівців і безперервного професійного розвитку для сімейних лікарів у всіх європейських країнах, створення сильної дослідницької бази, яка є фундаментом для досягнення поставлених цілей.

25-й ювілейний міжнародний тренінг для викладачів сімейної медицини.

З 20.09.2016 по 24.09.16 року у м. Блед (Словенія) відбувся 25-й ювілейний міжнародний тренінг для викладачів сімейної медицини на тему: «Викладання і вивчення майбутніх розробок в області сімейної медицини», що проводився Європейською асоціацією викладачів з сімейної медицини EURACT Wonca. На тренінгу були присутні біля 50 викладачів сімейної медицини з 14 країн Європи. Від України і НМАПО імені П.Л. Шупика для участі у тренінгу була запрошена доцент кафедри сімейної медицини В.І. Ткаченко. Тренінг був розпочатий вшануванням пам'яті проф. Янко Керсника, який був президентом EURACT Wonca протягом 2010–2015 р., відомим світовим вченим в сфері сімейної медицини. Програма тренінгу складалася з лекцій, семінарів, практичних занять з відвідуванням пацієнта на дому та відвідування центру сімейної медицини Словенії.

Під час тренінгу викладачам були продемонстровані різні методи викладання і оцінювання знань сімейних лікарів на прикладі розгляду актуальних для сьогодення тем – міграції населення та насильства в сім'ї. Працюючи в групах, викладачі мали також можливість обмінятися досвідом педагогічного процесу в різних країнах світу. Крім того, було обговорено зміни умов практичної роботи лікарів і відповідно підходів до викладання у зв'язку з технічним прогресом і появою нових експрес-методів діагностики на первинному рівні. Наприкінці тренінгу кожна з груп відповідно до поставленого завдання розробила програму заняття з сімейними лікарями з наведених вище тематик. Участь у тренінгу представника України і НМАПО надало можливість ознайомитися з програмами до- та післядипломного навчання сімейних лікарів і методологічними підходами в країнах Європи та розширити міжнародні зв'язки для подальшої співпраці.

Третій форум Міжнародного молодіжного руху Васко да Гама.

14–16 вересня 2016 року в Єрусалимі (Ізраїль) пройшов 3-й міжнародний форум руху молодих сімейних лікарів Vasco Da Gama Movement. Програма Форуму була досить насичена та поєднувала у собі цікаву культурну та науково-практичну частину. Програма форуму включала одну інтерактивну панель, 4 сесії дебатів, 17 семінарів, 21 усну доповідь та 50 стендових доповідей. Активно обговорювалася проблематика надання допомоги на первинному рівні для біженців із різних країн, культуральні особливості різних національностей, гендерні проблеми, насильство у сім'ї. Також розглядали питання болю різної локалізації у практиці сімейного лікаря, паліативної допомоги, оцінки ефективності допомоги пацієнтам з діабетом, лікування міастенії, профілактики серцево-судинних захворювань, результати наукових досліджень молодих вчених. Україна взяла активну участь у форумі: було представлено одну усну доповідь та 5 постерних презентацій з результатами наукових досліджень від молодих сімейних лікарів – Я.А. Садовнік, О.С. Бусигіної, К.М. Кухарчук, що виконували дослідження під керівництвом доц. В.І. Ткаченко.

Безпосередньо перед форумом для всіх бажаючих було організовано трьохденну програму обміну досвідом із відвідування практик сімейного лікаря Ізраїлю. Учасникам було приємно та корисно поспілкуватися із молодими сімейними лікарями та інтернами, дізнатися про організацію надання допомоги на первинній ланці, а також як влаштований навчально-виробничий процес для інтернів у різних країнах. Проведення Форуму саме в такому форматі виявилось дуже плідним та корисним як для отримання нових знань, так і для обміну досвідом з іноземними колегами.

Результатом та здобутком участі представників від України у заходах Wonca Europe стали обмін досвідом у розвитку і викладанні сімейної медицини, проведення наукових досліджень, ознайомлення з програмами до- та післядипломного навчання сімейних лікарів і методологічними підходами у країнах Європи, налагодження та розширення зв'язків з метою подальшого співробітництва. Отримані досвід та інформація впроваджуються у практику сімейних лікарів, в учбовий процес кафедри сімейної медицини Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, при проведенні наукових досліджень.

Фото 6. Обговорення постерних презентацій під час форуму в Єрусалимі (Ізраїль)